ชื่อวิทยานิพนธ์ : ยุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธวิธี

ของทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า

ผู้วิจัย : พันโท นิยม สิงห์โห

ปริญญา : พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระมหาบุญเลิศ อินุทปญโญ รศ.ป.ธ.๗, พธ.บ.(รัฐศาสตร์),

ศศ.ม.(พัฒนาสังคม), รป.ม.(การจัดการความขัดแย้ง)

: รศ.ดร.อภินันท์ จันตะนี ศศ.บ. (รัฐศาสตร์),ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์),

Ph.D.(Management)

วันสำเร็จการศึกษา :

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์คือ ๑) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารการพัฒนา คุณภาพชีวิต ของทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า ๒) เพื่อศึกษาหลักการบริหาร การพัฒนาคุณภาพชีวิตและหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกอง ประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้าและ ๓) เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนา คุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการตามแนวพุทธวิธี กองบัญชาการศูนย์การทหารม้า

ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Method Research) ระหว่างการวิจัยเชิง ปริมาณ (Quantitative Research) ที่ใช้การศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Qualitative Research) จาก กลุ่มตัวอย่าง ๓๓๘ คน เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของทหารกอง ประจำการ ๖ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านอาหารและโภชนาการ ๒) ด้านเครื่องแต่งกายเครื่องนอน และของใช้ประจำตัว ๓) ด้านที่พักอาศัย ๔) ด้านสุขภาพร่างกาย ๕) ด้านสวัสดิการอื่นๆ และ ๖) ด้าน คุณธรรมและจริยธรรมใน ๒ ระดับ คือ ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารการพัฒนาคุณภาพ ชีวิตของทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้าและระดับความคิดเห็นการบริหารการ พัฒนาคุณภาพชีวิต ของทหารกองประจำการตามแนวพุทธวิธีกองบัญชาการศูนย์การทหารม้าก่อนจะ นำข้อมูลที่ได้นำไปสู่การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ๒๒ รูป/คน เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนา คุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการตามแนวพุทธวิธีกองบัญชาการศูนย์การทหารม้าแบบเบื้องต้น ก่อนนำเสนอต่อการสนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus Group Discussion) เพื่อพัฒนาการสร้างยุทธศาสตร์ แนวพุทธให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และนำเสนอต่อเวทีประชาพิจารณ์ (Public Hearing) เพื่อให้ได้ รูปแบบที่เป็นมาตรฐานก่อนที่จะนำเสนองานวิจัยต่อสาธารณะ

ผลการวิจัย พบว่า

๑. สภาพและปัญหาการบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของทหารกองประจำการ กองบัญชาการศูนย์การทหารม้า พบว่ามีปัญหาคุณภาพชีวิต ๖ ด้าน ดังนี้ ด้านอาหารและโภชนาการ ด้านเครื่องแต่งกาย เครื่องนอนและของใช้ส่วนตัวด้านที่พักอาศัยด้านสุขภาพร่างกายด้านสวัสดิการ

อื่นๆ ด้านคุณธรรมและจริยธรรมโดยระดับการบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกอง ประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้าในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับคุณภาพชีวิตปานกลาง

๒. หลักการบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตและหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมกับการพัฒนา คุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้าใช้หลักภาวนา ๔ ได้แก่ ๑) ด้านกายภาวนา ๒) ด้านศีลภาวนา ๓) ด้านจิตภาวนา ๔) ด้านปัญญาภาวนา พบว่ากองบัญชาการ ศูนย์การทหารม้ามีการพัฒนาคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับสูง ซึ่งเป็นการบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิต และเป็นหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

๓. การสร้างยุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการตาม แนวพุทธวิธี กองบัญชาการศูนย์การทหารม้าตามหลักภาวนา ๔ เป็นยุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนา คุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการตามแนวพุทธ กำหนดไว้ ๔ ด้าน คือ ๑) ยุทธศาสตร์ด้านกาย ภาวนา คือ เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนากาย ฝึกอบรมกาย ให้รู้จักติดต่อสัมพันธ์กับโลกภายนอกทั้ง มี ประโยชน์แก่ตนเองและสังคม ๒) ยุทธศาสตร์ด้านศีลภาวนา คือการพัฒนาพฤติกรรมของทหารกอง ประจำการ ให้ถูกต้องสอดคล้องกับระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ กติกาของสังคม ตลอดถึงขนบธรรมเนียม จารีตวิถี ๓) ยุทธศาสตร์ด้านจิตภาวนาเป็นยุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาด้านจิต คือทหารกอง ประจำการต้องรู้จักข่มอารมณ์ความรู้สึกได้ ทหารกองประจำการฝึกจิต ที่มีคุณภาพประกอบด้วย คุณธรรม มีสมาธิ มีสติมั่นคง ทำงานได้ดี เป็นสุขผ่องใสทหารกองประจำการมีความตั้งใจและอดทน ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายมี๔) ยุทธศาสตร์ด้านปัญญาภาวนา เป็นยุทธศาสตร์การบริหารพัฒนา ปัญญา คือ การฝึกอบรมปัญญา ให้รู้เข้าใจสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง รู้เท่าทันเข้าใจโลกและชีวิต ตามสภาวะ เป็นการไตร่ตรองวินิจฉัยเหตุการณ์ตามความเป็นจริง

Dissertation Title : Management Strategies of the Life-Quality Development

according to Buddhist Approaches for Conscripts of Royal Thai

Army Cavalry Center's Headquarter.

Researcher: Lt. Co. Niyom Singho

Degree : Doctor of Philosophy (Public Administration)

Dissertation Supervisor Committee

: Phramaha Boonlert Indhapanyo, Asst Prof., Pali VII, B.A.(Public Administration), M.A. (Social Development), M.P.A. (Conflict

Management)

: Assist. Prof. Dr. Aphianat Chantanee B.A.(Political Science),

M.Econ Ph.D. (Management)

Date of Graduation:

ABSTRACT

The objectives of this research were as follows: (1) to investigate conditions and problems of the management of the life-quality development of conscripts of Royal Thai Army Cavalry Center's Headquarter, (2) to study the principles of management and Buddha-Dhamma were suitable for the life-quality development of the conscripts of Royal Thai Army Cavalry Center's Headquarter, and (3) to create the strategies in managing the development of the quality of life according to Buddhist approaches for conscripts of the Royal Thai Army Cavalry Center's Headquarter.

Mixed method research between quantitative research and qualitative research used in this study. The qualitative research sample consisted of 338 conscripts in order to study problems of the management of the life-quality development for conscripts that comprised 6 items as follows: (1) food and nutrition, (2) clothes, bedclothes and personal effects, (3) accommodation, (4) health, (5) benefits, and (6) morality and ethic. Moreover, the opinions of this study had 2 levels: opinion about the management of the life-quality development of conscripts of Royal Thai Army Center's Headquarter and the management of the life-quality development of conscripts of Royal Thai Army Center's Headquarter in accordance with Buddhist approaches. The data were analyzed via qualitative research using indepth interview from 22 key informants to create the strategies in managing the life-quality development of conscripts based on Buddhist approaches in the Headquarter of Royal Thai Army Cavalry Center preparatory to focus group discussion for developing strategy formulation as Buddhist approaches to be more complete. And

then this was presented in public hearing to having model as standard before presenting this research to public.

The results of this study were as follows:

- 1. The conditions and problems in managing the development of the quality of life of the conscripts of Royal Thai Army in Royal Thai Army Center's Headquarter, found that the problems of the quality of life comprised 6 items such as food and nutrition, clothes, bedclothes and personal effects, accommodation, health, benefits, and morality, and ethic. The overall opinions of the management of the life-quality development of conscripts of Royal Thai Army Center's Headquarter were in the average of life-quality level.
- 2. The principles of the management and Buddha-Dhamma were suitable for the development of the quality of life according to Buddhist approaches based on Bhavana 4, namely 1) Kayabhavana, 2) Sila-Bhavana, 3) Cittabhavana, 4) Pannabhavana. It revealed that Royal Thai Army Center's Headquarter developed the quality of life showing in the high of life-quality level, that were the management and proper Buddha-Dhamma for the life-quality development.
- 3. To create administrative strategies in developing the quality of life of conscripts of Royal Thai Army Center's Headquarter in accordance with Bhavana 4 was the strategies in managing the life-quality development of the conscripts according to Buddhism were stated in 4 aspects: (1) Kayabhavana, the strategy of physical development, was to do physical development and training in order to communicate with another benefiting oneself and society.(2) Sila-Bhavana was that the behavior development strategy based on the disciplines, rules, military rules and regulations of society and also customs, morals and folkways. (3) Cittabhavana was strategy to manage the emotional development and control of emotions. The conscripts had to develop and train spirit and mind comprised of virtue, having mindfulness, concentrated mind, be happy and cheerful. And also they had their intention, duty to tolerate and willingness. (4) Pannabhavana, wisdom development strategy, was to cultivate and train wisdom to understand things as they really were, and see through and understand the global conditions/stated as they were. Conscripts could cogitate on occurrences as they were, to be free from desires/evil wishes, and to be cognizant of the facts.